

Kryteria uznania spółki energetycznej za dominującą

Posiedzenie stałej Podkomisji do spraw energetyki
9 kwietnia 2010 r.

Ustawa z dnia z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331) zakazuje:

- Porozumień, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym;
- Nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców;
- Koncentracji w wyniku, których konkurencja na rynku zostaje istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku oraz
- Stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa z dnia z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331) zakazuje:

- Porozumień, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym;
- **Nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców;**
- **Koncentracji w wyniku, których konkurencja na rynku zostaje istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku oraz**
- Stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Dwa kluczowe pojęcia

Rynek właściwy

Pozycja dominująca

Dwa kluczowe pojęcia

Rynek właściwy

- to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i kosztów transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 9)

Pozycja dominująca

- to pozycja przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40 % (art. 4 pkt 10)

Przykład sektora elektroenergetyki

Rynek właściwy i pozycja dominująca

XX-lecie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

- Wiele odrębnych rynków właściwych w ujęciu produktowym (m.in. rynek wytwarzania energii elektrycznej, przesyłu, dystrybucji)
- Różny zasięg geograficzny poszczególnych rynków właściwych (rynek krajowy, regionalny, lokalny)
- Zróżnicowany stan konkurencji na poszczególnych rynkach właściwych (od monopolu naturalnych do rynków w pełni konkurencyjnych)

- Wielkość udziału przedsiębiorcy w rynku właściwym – kryterium strukturalne, w tym:
 - Stabilność w czasie wielkości udziałów przedsiębiorcy w rynku właściwym;
 - Siła i liczba konkurentów na rynku właściwym, na którym działalność prowadzi przedsiębiorca;
 - Występowanie czynników ograniczających zdolność produkcyjną po stronie konkurentów;
- Istnienie barier dostępu do rynku – utrudniających lub uniemożliwiających wejście na określony rynek;
- Występowanie równoważącej siły nabywczej;
- Posiadane dostępu do określonej infrastruktury lub technologii (wiedzy);
- Zakres integracji pionowej przedsiębiorcy oraz
- Siła finansowa i ekonomiczna przedsiębiorstwa.

Ocena wpływu na rynki właściwe:

- Rynek w ujęciu horyzontalnym (poziomym)
- Rynek w ujęciu wertykalnym (pionowym)
- Rynek w ujęciu konglomeratowym

W przypadku przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo wzmocnienie pozycji rynkowej na jednym rynku właściwym może mieć dodatkowo wpływ na siłę przedsiębiorstwa na rynkach będących poprzednim lub kolejnym szczeblem obrotu danym produktem (wpływ na rynek w ujęciu wertykalnym), a ponadto na inne rynki niepowiązane na których przedsiębiorca prowadzi działalność (wpływ na rynek w układzie konglomeratowym).

Praktyka nadużycia przez ENEA OPERATOR S.A. pozycji dominującej na lokalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej poprzez rażące naruszanie określonych w przepisach rozporządzeń wydanych na podstawie ustawy – Prawo energetyczne terminów wydania warunków przyłączenia oraz określenia zakresu ekspertyzy wpływu projektowanej farmy wiatrowej na system energetyczny.

Skutki działań i zaniedbań ENEA OPERATOR S.A. odczuwane były na krajowym rynku wytwarzania energii elektrycznej.

Praktyka nadużycia przez ENION S.A. pozycji dominującej na lokalnym rynku dystrybucji energii elektrycznej na terenie zarządzanej przez spółkę sieci elektroenergetycznej poprzez:

- uniemożliwienie przedsiębiorstwom obrotu wspólnego rozliczania odchyleń od pozycji kontraktowej odbiorców kupujących energię elektryczną od jednego sprzedawcy – przy jednoczesnym korzystaniu z takiego prawa przez ENION S.A. w relacjach z operatorem przesyłowym;
- nałożenie wyłącznie na przedsiębiorstwa obrotu energią elektryczną obowiązku ustanowienia zabezpieczeń finansowych z tytułu uczestnictwa w rynku bilansującym na rzecz ENION S.A., niezależnie od ryzyka występującego po obu stronach.

Praktyki stosowane przez ENION S.A. przeciwdziałały ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji na krajowym rynku obrotu energią elektryczną na rzecz podmiotów uprawnionych do korzystania z prawa wyboru sprzedawcy na zasadach TPA.

- Ogólne kryteria posiadania przez przedsiębiorstwo pozycji dominującej wynikają z jej definicji ustawowej
- Zasadą jest przeprowadzenie indywidualnej analizy posiadanej przez przedsiębiorstwo pozycji rynkowej na potrzeby prowadzonego postępowania antymonopolowego
- Analiza wpływu koncentracji na rynek w ujęciu horyzontalnym (rynek, na którym działają obaj uczestnicy koncentracji) nie ogranicza się do kalkulacji procentowego udziału w rynku właściwym, ale obejmuje również badanie innych czynników, w tym ocenę siły równoważącej konkurentów
- Niezbędne jest przeprowadzenie kompleksowej oceny łącznego wpływu koncentracji w układach horyzontalnym, wertykalnym i konglomeratowym
- Zaprezentowane decyzje Prezesa UOKiK w zakresie nadużywania pozycji dominującej w sektorze elektroenergetycznym wskazują na możliwości negatywnego oddziaływania na konkurencję na rynkach zależnych

Dziękuję za uwagę!

UOKiK 1990
2010

XX-lecie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów